

Nomenklaturlista

version 2021.1

Begrepp	Förklaring
ABVA	Allmänna bestämmelser för brukande av Göteborgs kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning.
Avloppsvatten	Gemensam benämning för spillvatten, dagvatten och dränvatten.
Avledning	LAV: I Lagen om Allmänna vattentjänster görs en vid definition om när dagvatten är att betrakta som avloppsvatten. När dagvatten avleds från samlad bebyggelse. MB (Miljöbalken): Dagvatten som avleds inom detaljplan (exempelvis från husgrunder, tomter, trädgårdar och trafikleder), som inte görs enbart för en viss eller vissa fastigheters räkning, är i miljöbalken definierat som avloppsvatten och utsläpp av sådant dagvatten är därmed miljöfarlig verksamhet.
Avrinning	Den del av nederbörden (regn eller snösmältning) som rinner av till sjöar och vattendrag.
Avvattning	I miljösammanhang en benämning på processen att torrlägga mark, t.ex. genom utdikning. Att leda bort vatten från ett våtmarksområde kan även mer specifikt kallas "markavvattning".
Biofilter	Anläggning för att fånga och bryta ner föroreningar i ett filtersubstrat med mikroorganismer.
Brunnsfilter	Reningsfilter för dv som placeras i dagvattenbrunn.
Bräddavlopp	Anordning där avloppsvatten avleds till recipient, direkt eller via dagvattenledning, vid flöden som överstiger avloppsnätets kapacitet.
Bräddning	Tillfälligt utsläpp av avloppsvatten på grund av överbelastat ledningsnät eller reningsverk.
CBA / KNA Cost Benefit Analysis Kostnads-nyttoanalys	Metodik för beräkning av samhällsekonomisk nytta i samband med t.ex. åtgärdsplanering.
COD	COD-värdet anger mängden syre som förbrukas vid oxidationen av organiska ämnen i vattnet.
Dagvatten	Tillfälligt förekommande regn- och smältvatten som rinner av från hårdgjorda ytor såsom gator och tak.
Dagvattenkartan	Geodatatjänst där mindre vattendrag och diken är utmärkta. Visar även förvaltaransvar, kulvertar och intag. Finns som lager i GoKart.
Damm	Damm är en konstruktion som dämmer vatten. Oftast har de en permanent vattenspegel och kallas då ofta för damm eller våt damm. Exempel är dagvattendamm, bevattningsdamm och poleringsdamm efter reningsverk. Finns vatten endast temporärt i dammen, exempelvis efter ett regntillfälle, kallas den för torrdamm eller översvämningsyta.
Dike	En mänskligt skapad anordning i marken avsedd att dränera överskottsvatten från exempelvis åkrar, skogsmark, vägar och järnvägar.
Dimensionerande flöde	Det högsta vattenflöde som en anläggning (t.ex. dammkonstruktion, dräneringsrör) ska klara av att hantera.
Dimensionerande regn	Det statistiska regn som definieras som skäligen säkerhet enligt prejudikat. VA-huvudmannens ansvar vid nyexploateringar sträcker sig till att hantera dagvattenflöden från dimensionerande regn.
Dränvatten	Vatten som har infiltrerat eller i marklager och som avleds genom dräneringsledningar.
Duplikatsystem	Separerat avloppssystem med två ledningar där spillvattnet avleds i den ena ledningen och dag- och dränvatten avleds i den andra.
Etableringsprojekt	En skyfallsåtgärd, eller samling av närliggande skyfallsåtgärder som har samordnad etablering, vilka avgränsas i den senare delen av åtgärdsplanprocessen. Avgränsning görs utifrån åtgärdernas prioriteringsklassning i strukturplaner (A-C) samt utbyggnadsordning. Etableringsprojektets prioritering kan komma att justeras utifrån stadens planprocess.
Fyllt dike	Se infiltrationsstråk
Fältkapacitet	Den mängd markvatten som finns kvar i marken när överskottsvatten har dränerat bort.
Förbindelsepunkt	Gräns mellan VA-verkets och fastighetsägarens ansvarsområde, normalt 0,5 meter utanför fastighetsgräns.
Genomförandestudier skyfall	Det planeringssteg som följer efter åtgärdsplanens framtagande. I en genomförandestudie för skyfallsåtgärder görs en detaljerad analys av de parametrar som berörs i åtgärdsplanen, t.ex. dimensionering, påverkan på lokal infrastruktur etc., som blir aktuellt att utreda när de inledande analyserna av skyfallsåtgärder gjorts i åtgärdsplanerna.
Högvattenskydd	Åtgärd som syftar till att skydda lågt liggande mark mot temporär eller permanent nivåhöjning i slutrecipient, dvs Göta Älv eller havet.
Infiltration	Vattnets inträngning i markytan.
Infiltrationsstråk	En anläggning för fördröjning och rening som fyllts med makadam och vars överyta består av vegetation eller är hårdjord med infiltrationsmöjlighet
Jordartskartan	Geodatatjänst som visar geologiska förutsättningar. Finns på bl.a. Gokart.
Klimatfaktor	En faktor, oftast över 1, som läggs till dagens förhållande som en faktor för att beskriva förändringen kopplad till ett ändrat (framtida) klimat. Klimatfaktor 1.2 innebär en ökning med 20 %.
Kombinerat system	Avloppssystem där spill-, dag- och dränvatten avleds i gemensamma ledningar.
Kostnads-nyttoanalys (KNA)	Se "CBA"

Begrepp	Förklaring
LAV	Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Reglerar va-huvudmannens skyldigheter
LOD	Lokalt omhändertagande av dagvatten. Hantering av dagvatten inom det området där det bildas och som därmed onödiggör eller minskar behovet av bortledande. Kan åstadkommas genom infiltration, perkolation eller lokal fördröjning av dagvattnet.
Magasin	Ett underjordiskt magasin kan utformas som en tom kammare eller vara fyllt med t ex makadam.Syftet kan vara fördröjning, rening och infiltration, eller en kombination av dessa. Magasin kan byggas både ovan och under jord och vid behov kombineras med filter.
Markavvattning	Dränering genom utdikning eller andra sätt att leda bort vatten från ett våtmarksområde kallas markavvattning. Syftet är att kunna använda marken till odling eller andra ändamål.”
Mångfunktionell yta	Ytor som har flera funktioner och därmed kan användas på olika sätt. Ex. en dagvattenlösning som samtidigt kan fungera som vistelseyta.
Nödutlopp	Anordning på spillvattenledningen i duplikat- eller separatsystem, som endast träder i funktion vid driftstörning eller hög tillrinning orsakad av inläckage eller felkopplade serviser.
Perkolation	Vattnets fortsatta transport genom marklagren efter att det infiltrerat.
Permeabilitet	Ett mått på vattengenomsläpplighet i mark.
Raingarden/Biofilter/Regnrabatt	Se regnbädd
Regnbädd	En regnbädd är en nedsänkt planteringsyta vars syfte är att fördröja, rena och sedan avleda vatten från kringliggande yta.
Recipient	Ytvatten eller grundvatten som tar emot utsläpp av dagvatten, bräddvatten eller renat avloppsvatten
Reducerad areal	Den del av ett avrinningsområde som medverkar till avrinningen. Produkten av avrinningskoefficienten och bruttoarean
Regnintensitet	Nederbörd per tidsenhet och ytenhet, uttrycks vanligen i liter per sekund och hektar [l/s, ha].
Rådighet över skyfallsåtgärder	Rättighet och ansvar över skyfallsåtgärdens hela livscykel, från investering och projektering till etablering och driftsskede. Det krävs ofta flera intressenters samverkan för att få rådighet över en skyfallsanläggning. Ofta är det flera aktörer som har olika typer av rådighet, tex i form av: markägare, kommunal förvaltare av allmän plats, rådighet för vattenverksamhet, driftansvar enligt avtal etc.
Samnyttjan	Samnyttjande kan förklaras som att en och samma fysiska plats används till olika aktiviteter av olika grupper. En yta är planlagd för ett huvudändamål, t.ex. park, men ämnas även användas av en bestämd sekundäranvändare, t.ex. Kretslopp och vatten, för funktionen dagvattenanläggning.
Separatsystem	Ett avloppssystem där spillvatten och ofta även dränvatten avleds i ledning, medan dagvattnet tas om hand lokalt eller avleds i rännsten eller öppet dike.
Separering	Kombinerade avloppsledningar byggs om till duplikat- eller separatsystem.
Servisledning	Anslutningsledning mellan fastigheten och va-verkets huvudledning.
Skelettjord	Växtjord uppblandad med makadam.
Skyfall	Enligt SMHI:s definition är skyfall minst 50 mm nederbörd på en timme eller minst 1mm på en minut. Ett regn som är större än vad dagvattensystemet är dimensionerat för och vad som är VA-huvudmans ansvar.
Skyfallsled	Utpekad sträcka för avledning av ytvatten i samband med skyfall. Kan exempelvis vara en del av en gata eller dike.
Skyfallstunnel	Tunnel av större dimension med syfte att avleda skyfall till nedströms område.
Skyfallsyta	Utpekad yta som nyttjas för magasinering av regnvatten i samband med skyfall, exempelvis en översvämningsyta eller ett underjordiskt magasin.
Skyfallsanläggning	Ett byggnadsverk eller naturlig företeelse (exempelvis ett vattendrag) med funktionen att leda, styra eller magasinera regn från ett skyfall.
Skyfallsstyrning	Vanligen en lokal förhöjning eller sänkning av marknivån i syfte att kontrollera regn från
Skyfallskategori	Det finns tre olika kategorier av skyfallsanläggningar: skyfallsled, skyfallsyta och skyfallsstyrning.
Slutrecipient	Vattenförekomst med oändlig kapacitet med avseende på studerad dimensionerande händelse. I Göteborg bedöms endast havet och Göta älv uppfylla detta krav.
Spillvatten	Förorenat vatten från hushåll, industrier, serviceanläggningar o dyl.
Styrel	Planeringsprocess under vilken statliga myndigheter, länsstyrelser, kommuner, privata aktörer och elnätsföretag samarbetar för att ta fram underlag för att kunna prioritera samhällsviktiga elanvändare vid en manuell förbrukningsfrånkoppling (MFK). Syftet med styrelplaneringen är att lindra samhällskonsekvenserna som uppstår om MFK behöver tillgripas vid en eleffektbrist. Styrels klassning av samhällskritisk verksamhet användes som underlag i framtagande av strukturplaner för att identifiera samhällsviktiga verksamhet.
Styrning	Vanligen en lokal förhöjning av marknivån i syfte att kontrollera skyfallsvattnet. Kan användas ensam eller som komplement till skyfallsled eller skyfallsyta.
Suspenderade ämnen	Uppslammade ämnen, dels sedimenterbara, dels svävande (kolloidala) ämnen, SS ämnen.
Svackdike	Gräsklätt dike med svag släntlutning som etableras med avsikt att avleda och fördröja vatten från sitt tillrinningsområde. Kan rätt utformat nyttjas även för rening.

Begrepp	Förklaring
Tillskottsvatten	Samlingsbegrepp för vatten som utöver spillvattnet avleds i spillvattenförande avloppsledning. Tillskottsvatten kan således vara dagvatten, dränvatten, inläckande sjö- eller havsvatten m.m. Tillskottsvatten har tidigare benämnts ovidkommande vatten.
Torr damm	Se översvämningsyta
Torrvädersflöde	Flödet i spillvattenförande ledningar när det inte regnar. Det består av ett medelflöde av spillvatten och en delmängd dränvatten.
TTÖP	Tematiskt tillägg till Översiktsplan. I föreliggande projekt avses Översiktsplan - Tillägg för översvämningsrisker (Stadsbyggnadskontoret, 2018).
Typåtgärd	Åtgärd för hantering av skyfall enligt strukturplanen. Avser skyfallsled, skyfallsyta, styrning samt högvattenskydd.
Underjordiskt magasin	Se magasin
Vattenbalans	Uttryck för skillnaden mellan nederbörd och avdunstning samt inflöde och utflöde inom ett avgränsat område. Vid en positiv skillnad magasineras vatten inom området och vid en negativ skillnad minskar magasinvolymen.
Verksamhetsområde	Område där vattenförsörjning och avlopp ordnas genom allmän va-anläggning. Inom detta område tillämpas den kommunala va-taxan
Växtupptag	Växters förmåga att omhänderta tungmetaller i vatten.
Återkomsttid	Genomsnittlig tid mellan regn med viss intensitet och varaktighet.
Åtgärdskedja skyfall	En serie fysiskt ihopkopplade skyfallsåtgärder med ett tydligt hydrauliskt beroende
Översilningsyta	Gräsbevuxen yta där partiklar och partikelbundna föroreningar avskiljs, bland annat genom sedimentation
Översvämningsyta	Ytor som temporärt magasineras vatten och normalt används för andra ändamål som exempelvis park, skolgård eller torg. De har inte permanent vattenspegel och kan beroende på platsen utformas på olika sätt. I regel har de en flack släntlutning på 1:4 till 1:10 och en botten av växtlighet eller hårdgjord yta. Att likna med torrdamm.